

Szeptemberi számunkban már megírtuk, hogy az idei Diákolimpiát Ausztriában rendezték meg. A hagyományoknak megfelelően minden országból legfeljebb 8 tanuló indulhatott. Itthon a versenyzők felkészítése már tavaly szeptemberben megkezdődött. Az elmúlt tanévben legjobb eredményt elért tanulókat, (köztük lapunk pontversenyeinek győzteseit.) meghívták a *dr. Reiman István egyetemi docens* által tartott Központi Szakkörre.

Fényképezte: Köröcsi Gábor tanár

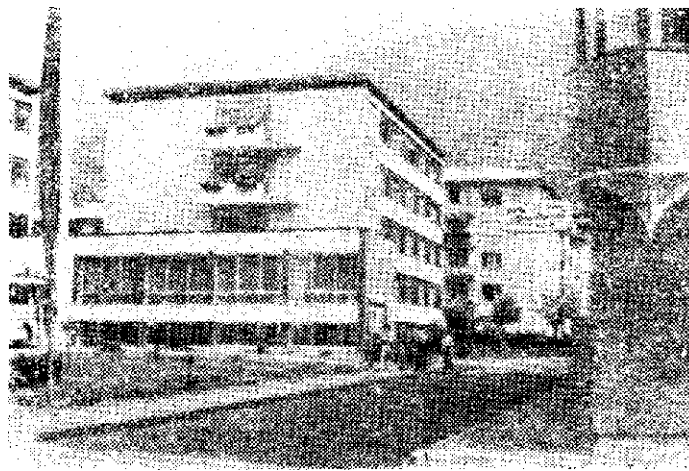
A tanév végén a szakkör tagjaiból egy válogatóverseny eredménye alapján a legjobb tíz tanuló: *Bodó Zalán, Húsvéti Tamás, Knébel István, Magyar Zoltán, Miklós Dezső, Moussong Gábor, Ruzsa Ferenc, Sali Attila, Seress Ákos, és Soukup Lajos* külön olimpiai előkészítőn vett részt. A „tízes keret” az iskolai év végeztével egyre sűrűbben jött össze, a tanítás befejeztével pedig három héten át napi öt órás foglalkozáson készültek fel a minél jobb eredmény elérésére. A foglalkozásokon a sok-sok feladat megoldásán, megbeszélésén kívül a feladatmegoldások leírását is gyakorolták: hiába van meg legjobb megoldás, a versenyen azt pontozzák, amit a megoldó leírt, nem pedig azt, amit kigondolt. Az előkészítő utolsó napján rendezett verseny döntötte végül is el, hogy az egyforma képességű versenyzők közül ki van „jobb formában” ki az, aki utazik és ki marad itthon.

Az Olimpián részt vevő magyar csapat vezetője – ahogyan a korábbi években is – *Hódi Endre*, az Országos Pedagógiai Intézet osztályvezetője; titkára pedig *Reimann István* volt, aki egyúttal a versenyzők felkészítését is végezte. A csapattal utazott – ezúttal első ízben – egy újságíró is, a Középiskolai Matematikai lapok szerkesztőségéből.

A magyar csapat július 9-én érkezett Bécsbe, ahonnan másnap autóbusszal utazott Lienzbe, a verseny színhelyére. Az útvonal Graz, Klagenfurt, Villach városokon át vezetett. Az úton az osztrák Alpok legszebb tájaiban gyönyörködhetünk. S természetesen megindult az, erőviszonyok felmérése is. A magyar csapat a vietnami, amerikai, lengyel, valamint a csehszlovák csapattal került egy autóbuszba. Mindenki nehezebbnél nehezebb feladatokkal igyekezett „fárasztani” az ellenfelet, míg – a modern pszichikai hadviselés elve szerint – az ellenfél feladatait rekordidő alatt igyekeztek megoldani, amivel is az ellenfél győzelmébe vetett hite gyengült. A nyelvi nehézségeket hamar áthidalták, hiszen egy-egy képlet vagy rajz többet mond, mint egy hosszú beszéd (különösen ha azt nem is értjük).

Este kilenc óra felé, az utazástól fáradtan ereszkedtünk alá az Iselberg-hágóról, amikor megpillantottuk Kelet-Tirol legnagyobb városának fényeit. Lienz város vezetősége nagy szeretettel fogadta a világ minden tájáról érkezett vendégeket. A versenyzőket a lienzi Bundeskonvikt modern, otthonos kollégiumában szállásolták el. A küldöttség tanártagjait továbbszállították Heiligen-blutba, itt kellett maradniuk a versenyzőktől „elszigetelve” a verseny befejeztéig.

Vasárnapra valamennyi ország versenyzője megérkezett. Hétfő reggel Lienz polgármestere köszöntötte a versenyzőket, és népviseletbe öltözött tirol muzsikások szolgáltatták a zenét. Egy népviseletbe öltözött kislány – az ottani szokásoknak megfelelően – butykossal járt körbe és minden vendéget megkínált egy pohárka pálinkával. Mindenkit – kivéve a versenyzőket.

Az ünnepség után fél kilenckor kezdődött a verseny a kollégiumhoz tartozó iskola termeiben. A diákok körében nagy sikert aratott a versenyzők helyének meghatározása. Előzőleg mind a 141 versenyző kapott egy-egy lapocskát, amin országának betűjele, valamint a versenyző sorszáma (1-től 8-ig) állt. A lapocskát mindenkinek a mellére tűzve kellett viselnie, ez volt az ő névjege, azonosítója. A lapocskák kör vagy téglalap alakúak voltak. A kör alakúakkal az első emeleti, a téglalap alakúakkal pedig a második emeleti tanterem valamelyikébe kellett beülni. Az osztályt a lapocska színe jelölte ki: minden osztály ajtajára a megfelelő színű lapot tették ki. A versenyzőket úgy osztották el, hogy az egy országból jövő tanulók mind más-más terembe kerüljenek. A versenyzők asztalukon ott találták az aznapi három feladatot tartalmazó borítékot, rajta az ország betűjelét, valamint a versenyző sorszáma. Mindenki saját anyanyelvén olvashatta a példákat és saját anyanyelvén kellett a megoldásokat leírnia. A három feladat megoldásai az odakészített három dossziéba kerültek. A feladatok megoldásainak leírására fehér színű papírlapot kaptak a versenyzők, és külön sárga színűt arra az esetre, ha valamelyik feladattal kapcsolatban kérdésük lenne. A kérdéseket (ha volt ilyen) egy küldönc eljuttatta a nemzetközi zsűrihez. A zsűri eldöntötte, hogy a kérdésre lehet-e, kell-e válaszolni. Ha igen, akkor a választ ugyanezen a papírlapon kapta meg a kérdező.

Délután a csapatok tagjai körbejártak: ki hány feladatot oldott meg? A valódi eredmények meg becslése céljából csapatunk a korábbi években kidolgozott tapasztalati képletet alkalmazta:

$$\begin{aligned} & \text{a valóban megoldott feladatok száma=} \\ & = \text{a versenyző bevallása szerint megoldott feladatok szármának négyzetgyökével.} \end{aligned}$$

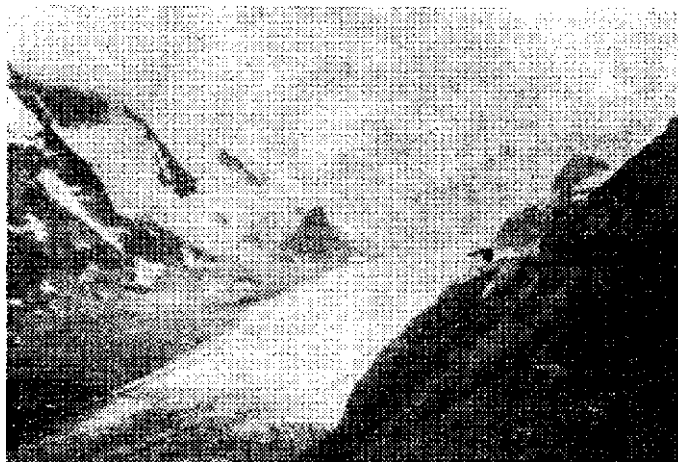
Másnap délután, a második három feladat megoldása után már tudtuk: ezen az olimpián nem mi leszünk az elsők. A pontos eredményre azonban még várni kellett. Minden csapat vezetője és titkára nekilátott a dolgozatok kijavításának, felírták a dolgozatokra, hogy a maximálisan adható pontszámból mennyit javasolnak. A javítás után került sor a dolgozatok koordinálására. Tizennyolc koordinátor dolgozott az olimpián, mindegyik feladat gazdájaként három-három. A koordinátorok feladata volt az összes (mind a 141) dolgozat végignézése, és döntés a végleges pontszámról. Természetesen egy koordinátor sem ismerhette az összes résztvevő ország nyelvét, így egyrészt a dolgozatokban található képletek, rajzok segítségével, másrészt a küldöttségvezetők fordításai alapján döntött az adható pontszámokról. A koordináció az idén igen szigorú volt, de ez természetesen nem egyetlen országot sújtott, hiszen minden ország versenyzőit egyenlő mértékkel bírálták. Vitás esetekben, amikor a koordinátor és valamely küldöttségvezető nem tudott egyezsége jutni, a zsűri döntötte el a végső pontszámot. Mindössze egyetlen francia versenyzőnek sikerült a maximális 40 pontot elérnie, azaz egyedül ő adott minden feladatra teljes megoldást.

A zsűri munkája természetesen nem a dolgozatok javításával kezdődött. A csapatok érkezése előtt két nappal a küldöttségvezetők összeültek, és a zsűri elé bocsátott feladatok közül kiválasztották azt a hatot, amely a versenyen megoldásra kerül. A feladatokat az Olimpia hivatalos nyelvein (orosz, angol, német, francia) megfogalmazták, valamint megállapították az értük adható pontszámokat is. Végül sor került az összes részt vevő ország nyelvére történő fordításra, valamint a feladatszövegek sokszorosítására.

A dolgozatok értékelése után történt a díjhatárok megállapítása: hány pontos dolgozatért jár első, második, illetve harmadik díj.

Míg a zsűri dolgozott, a versenyzők – akik már megtették a magukét – a környező hegyekben kirándultak. Ausztriában minden valamirevaló hegyre vagy lanovka vagy libegő viszi fel az elfáradt vándort, a hegy tetején pedig barátságos fogadó szolgálja kényelmét. A nyáron is havas hegycsúcsok, a csodálatos kilátás mindannyiunknak felejthetetlen élményt jelentettek.

Meglátogattuk a 3788 méter magas Grossglockner, Ausztria legmagasabb hegyének talpánál folyó gleccsert.

A Grossglockner oldalán fekvő Kalst, ahol 1700 méter szintkülönbséget libegtünk végig. Meglátogattuk Ausztria legmagasabban fekvő autóparkolóját, 2500 m magasan. Ott a kánikulai időjárás ellenére vastag hótakaró maradt, és csak egy kiadós hógolyócsata után indultunk tovább. Egy héttel ott jártunk után olyan sok hó esett, hogy az autók csak hólánccal tudtak közlekedni. A Reisseck hegyén épült víztárolóhoz közel egyórás utazás után értünk fel. A víztárolóba a völgyből éjszakánként vizet szivattyúznak fel, hogy aztán a nappali csúcsfogyasztáskor a lezúduló víz energiájával áramot termeljenek. A hatalmas tavak mellett egy modern szálloda áll. A szálloda építéséhez szükséges minden téglát, követ, az utolsó szöveget is ugyanazon az úton szállították a hegyre, amelyen mi is mentünk négyszeri átszállással: három lesiklópályán és egy kisvasúttal.

Csütörtök este a lienzi városházán díszvacsorán vettünk részt. A vacsora előtt a helybeli fiatalok tangóharmonika kíséret mellett tiroli táncokat mutattak be. A résztvevő országok nyelvén elhangzott köszöntők után éjfélig tartó táncmulatság kezdődött.

Vasárnap utaztunk el Lienzből. Utunk Salzburgon át vezetett, ahol többek között Mozart szülő házát is megtekintettük. Igaz a városnézésre délben, 35 fokos kánikulában kerüli sor, de Salzburg megérte ezt a fáradságot.

Az eredményhirdetés kedden délután Bécsben volt. A Burg egyik dísztermében az osztrák kulturális és művészeti miniszter nyújtotta át a versenyzőknek az érmeket. Az érme mellé ajándék is járt: az első díj mellé egy kazettás magnetofon, a második díjhoz egy kis számológép, a harmadikhoz, pedig egy fényképezőgép. Az eredményhirdetés végén a zsűri elnöke mondott rövid beszédet, majd egy szovjet és egy francia diák köszönte meg versenyzők nevében a gondos, lelkiismeretes rendezést.

Végül a jugoszláv csapat vezetője bejelentette, hogy az 1977. évi Diákolimpiát Belgrádban fogják rendezni.

Aznap este a bécsi városháza dísztermében tartották a búcsúvacsorát, ahová bécsi polgármester az Olimpia összes résztvevőjét, szervezőjét meghívta. Itt a vacsorán ismerhették meg versenyzők az olimpia szervezésében oroszánrészt vállaló tanárokat, professzorokat valamint a nemzetközi zsűri tagjait.

Másnap délben indultunk haza. Az Olimpia (az igazi) még javában tartott Montrealban, de mi már tudtunk: nem a győzelem, hanem a részvétel a fontos (de azért az előbbi sem árt). (A fényképeket a szerző készítette.)